

Nešto nedostaje

»... izlažemo se riziku da dostignemo najgore koračajući nejasnim stazama, ali budući da su nam trenutno svi putovi zatvoreni mi sami moramo pronaći izlaz, polazeći upravo od ove točke, odbijajući u svim okolnostima i na svim razinama poraz.«

Prije nekoliko desetljeća, prilikom nereda u Brixtonu (Engleska) nekoliko se drugova našlo usred meteža. Sukobi su izbili baš ispred njihovog doma. Što su drugo mogli učiniti osim pridružiti se pobunjenicima? To su i pokušali izvesti, ali bezuspješno. Pobunjenici su ih udaljili na prilično grub način. Anarhisti? Tko su oni? Što oni žele? Oni nisu dio nas, ne govore našim jezikom, nemaju našu boju kože, ne oblače se kao mi, ne ponašaju se kao mi. Pri izbijanju slijepih i besciljnih nemira nije dovoljno biti anarhist za stati u prve redove.

Prije nekoliko sedmica, u jednom europskom gradu tijekom radničkog prosvjeda pred zgradom parlamenta, nekoliko se drugova uputilo na isto mjesto. Prosvjed se odvijao baš u njihovom gradu. Što su drugo mogli učiniti osim pridružiti se prosvjednicima? To su i pokušali izvesti, ali bezuspješno. Prosvjednici su ih, u biti, udaljili na prilično grub način. Anarhisti? Tko su oni? Što oni žele? Oni nisu dio nas, ne govore našim jezikom, nemaju iste probleme kao mi, nemaju naša radnička odijela, ne ponašaju se kao mi. Pri izbijanju društvenih prosvjeda, nije dovoljno biti anarhist za stati u prve redove.

Zato što bijes anarhista nije uzrokovan isključenjem iz svijeta koji ne priznaju i koji preziru, nije uzrokovan nedostatkom društvenih integracija ili njihovim iznenadnim udaljavanjem iz gospodarstva. Njihov se bijes ne hrani frustracijama ili krčanjem želuca zbog nezadovoljenih kolektivnih potreba. Pokreće ih kucanje srca prema pojedinačnim željama. A za želje anarhista nema mjesta na ovom svijetu, koji predstavlja sa svake točke gledišta njihovu potpunu negaciju. Eto, to ih potiče na subverziju, na ustanak, na revoluciju.

Ne gajimo iluzije! Ovo nije Španjolska iz '36., nema tisuća drugova spremnih na borbu, nema milijuna ljudi na koje se osloniti u izgradnji novog svijeta. Uostalom, je li sva ta silna materijalna snaga uspjela dovesti do oslobođenja? Ostali smo zaista rijetki koji još vjerujemo da život može i mora postojati bez vlasti, da država nije uopće jedini mogući put koji treba slijediti, i zbog toga nam izgleda sasvim uzaludno misliti da možemo »biti na razini« našeg neprijatelja. Umjesto da se trudimo oko regrutiranja neophodne brojčane snage za stvaranje fronta, bolje bi bilo da pokušamo otkriti koje su naše mogućnosti — proučiti ih, upoznati, eksperimentirati — u svrhu ometanja, sprječavanja, usporavanja i sabotiranja planova poretka. Nadasve u ovim trenucima kada prolazi kroz jedan od svojih razdoblja mutacije, koje ga primorava na, djelomično, snižavanje vlastitih imunoloških zaštita. Na primjer, naša nas malobrojnost odvraća od izravnih sukoba, ali nam istovremeno dozvoljava određenu okretnost. I, bez zapadanja u nekakve trijumfalističke prognoze, međusobna povezanost svih struktura moći pretvara ipak efekt domino u nešto konkretno, makar i malih razmjera.

Dok god će nam jedino moguće sudjelovanje u društvenim nemirima predstavljati prisutnost u prvim redovima, rame uz rame s buntovnicima i prosvjednicima, ujedinjeni i pod istim sloganom, teško ćemo izbjeći udaljavanja (neuspjeh improviziranog sudjelovanja) ili uplitanja u politiku (potreba za programiranim sudjelovanjem). Smatramo da se trebamo oduprijeti sirenama kako političkog tako čak i društvenog prepoznavanja. Mi nismo generali u potrazi za vojnicima ni pastiri u potrazi za krdom. Nisu nam potrebni tuđi osmijesi i tapšanja po ramenima. Ne tražimo prihvaćanja zato što ne želimo nikoga ni obratiti ni voditi. Želimo pokrenuti pojedince jer — kao što se osobno nadao jedan anarhistički princ iz daleke prošlosti — »bez nereda nema revolucije«. Dakle, ne moramo nužno stajati u prvim redovima, zato što ne želimo da nas (pre)poznaju niti želimo nešto dokazati. Mada se može i to desiti, pošto i predrasudno odbijanje pridruživanja nema smisla, ali to nije naš prioritet.

Stvarati nered. Širiti nered. Produžiti nered. Ovo su naši trenutni ciljevi. Refren svih organizatora masa kaže da produženi nered priprema i opravdava povratak vlasti. Po njima nered treba što kraće trajati i potrebno je odmah poduzeti mjere koje će zadovoljiti potrebe sviju, u protivnom je povratak u prošlost neizbježan. Ne slažemo se s tim. Mi pak mislimo da vlast tolerira trenutni nered, da je ponekad čak i poželjan. Zato što djeluje kao ispušni ventil za pritiske. Tisućljetna navada klečanja ne može nestati kroz nekoliko dana ili tjedana. I nemamo povjerenja u sve one koji namjeravaju organizirati ne samo same sebe nego i ostale. Samo produženi nered može iskorijeniti iz pojedinaca naviku na autoritet. Uostalom, tko kaže da će prije ili poslije red postati potreban ili poželjan? Ako je boja slobode crna, onda će njezino područje više ličiti na džunglu nego na trg ili na radionicu. I usprkos činjenici da su trg i radionica najuobičajenija i najsigurnija mjesta, trebamo se odlučiti da krenemo u tu džunglu.

Neredi koji će izbiti, bez obzira na njihov oblik, ulijevaju u nas jedno pouzdanje: usred gužve je lakše zamesti tragove. Snage reda će stati u obranu određenih zgrada, ostavljajući druge nezaštićene. Sveopća pažnja će se usmjeriti samo na neke točke, zanemarujući druge. Mnoge će gradske ulice biti paralizirane. Što se nalazi u zgradama tih ulica, na čiji bi eventualni alarm pomoć, neminovno, kasno stigla? Koje strukture, unutar ili izvan metropole, održavaju njeno alijencijsko funkcioniranje? I gdje su razgranate? Kako blokirati, jednostavnim sredstvima i bez ikakvog stalnog prisustva (koji bi imobilizirao) ulazne putove i ulice? Kako proširiti i produbiti neprilike umjesto njihovog rješavanja? Sva ova pitanja koja su godinama naličila na bizarnu razbibrigu među drugovima, nalazit će se — što priželjkujemo — sve češće na dnevnom redu.

Radi se o pitanjima koja bi mogla obuhvatiti i druge osobe, gnjevne isključene iz demokracije, ogorčene razočarane demokracijom. Prvi su gluhi na naše riječi, ali mogli bi poštivati i čak reproducirati naše akcije. Ovi posljednji bi mogli djelomično slušati naše stavove, a možda čak i obratiti pažnju na naša djela. Kako biti dostupni, zakazati sastanak gnjevu obiju strana, bez upadanja u pedagogizam i oportunizam? Kako smanjiti razdaljinu koja je u početku (neminovno) ogromna? Da li zaista vrijedi truda ili je to samo gubitak vremena i energije? Među brojnim nezadovoljnim osobama možemo naići na neočekivane podrške, i za daljnje susrete, ako ne podlegnemo napasti da ih smatramo saveznicima koje treba pridobiti ili tolerirati, zbog ulaženja u profitabilne poslove.

Ako pak situacija postane usijana, pojavit će se nova pitanja. Tok svih ustanaka i mnogih nemira ima slične karakteristike. Dođe do eksplozije koja obustavi svakidašnju rutinu, normalnost. Kroz jedno određeno razdoblje, duže ili kraće, nemoguće se nalazi nadohvat ruke. Država se povlači, uzmiče, gotovo nestaje. Pokret obično, usred entuzijazma, ostavlja strukture vlasti netaknute, smatrajući ih već mrtvima, kako bi okusio radost novih odnosa. Nakon oluje, pojavom prvih problema, država se vraća i vrši čistku. Svjesni svega toga, zahvaljujući i lekcijama iz »povijesti«, možemo li zamisliti što učiniti?

Možemo li se, na primjer, pokušati othrvati entuzijazmu i usmjeriti se na onaj trenutak u kojem država napušta teren? Eto, u tom se trenu sve može odigrati. U tom momentu trebamo biti sposobni

poduzeti nepopravljiva djela koja neće dozvoliti povratak u prošlost. Koja su ta djela? Kako ih izvesti? Protiv kojih ciljeva? Prošlost nudi pokoju ideju, ali koje same po sebi ne predstavljaju uzor. Tijekom Pariške komune, na primjer, nepopravljivo djelo je, nesumnjivo, bilo strijeljanje nadbiskupa. Nakon tog čina bilo kakvi pregovori i dogovori postali su skroz nezamislivi. Ili bi nestala država ili bi nestala Komuna.

Radi se o jednom od osnovnih problema s kojim se trebamo suočiti, kao što to dobro znaju grčki drugovi koji se već duže vremena pitaju kako ići dalje nakon što su kroz posljednje godine zapalili praktički sve. Prosvjednici opsjedaju državu, nepriznatu, ali ona ipak vlada. Gospodarstvo je izgubilo značajan broj banaka i kredibilnosti, ali ipak rukovodi. Pokret je pokazao veliku snagu, ali ne napreduje. Nedostaje ono nešto u stanju...

Ne radi se o novim odgovorima na stara pitanja. Ova pitanja su ustajala, raspadnuta i pometena gubitkom jezika i erozijom značenja. Zato je važno postavljati nova pitanja i krenuti u njihovo istraživanje.

ATabula ARasa

Nešto nedostaje

Qualcosa che manca, Međunarodni anarhistički susret, Zürich, 10-13.11.2012, finimondo.org;
prijevod Erika

atabularasa.org